

የተሻሻለው የኢትዮጵያ ምርት ገበያ ደንብ ጊዜያዊ

ማሻሻያ

1. መግቢያ

- 1.1 የተሻሻለው የኢትዮጵያ ምርት ገበያ ደንብ ቁጥር 2/2001ን ማሻሻል አስፈላጊ ሆኖ ተገኝቷል።
- 1.2 የኢትዮጵያ ምርት ገበያ ("ምርት ገበያ") ይህን ጊዜያዊ ማሻሻያ ደንብ አውጥቷል።
- 1.3 ይህ ደንብ የኢትዮጵያ ምርት ገበያ ባለሥልጣን በኢትዮጵያ ምርት ገበያ ባለሥልጣን ማቋቋሚያ አዋጅ ቁጥር 551/1999 አንቀጽ 6(3) በተሰጠው ሥልጣን መሰረት ካጸደቀው በኋላ ተፈጻሚ ይሆናል።
- 1.4 ይህ ደንብ "የኢትዮጵያ ምርት ገበያ ደንብ ማሻሻያ ቁጥር 3/2002" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. ማሻሻያ

የተሻሻለው የኢትዮጵያ ምርት ገበያ ደንብ ቁጥር 2/2001 (ከዚህ በኋላ "ደንብ" እየተባለ ይጠቀሳል) እንደሚከተለው ተሻሽሏል፤

- (1) በደንቡ ንዑስ አንቀጽ 4.3 ስር የሚከተለው አዲስ ንዑስ አንቀጽ 4.3.2 ተጨምሯል። በደንቡ ንዑስ አንቀጽ 4.3 ስር የነበረው ድንጋጌ ንዑስ አንቀጽ 4.3.1 ሆኗል።

"4.3.2 አዲስ ወይም የተለቀቁ የአባልነት መቀመጫዎች ሽያጭ ስርዓት

4.3.2.1 የምርት ገበያው በአዲስ ወይም በተለቀቁ የአባልነት መቀመጫዎች ግዢ ለመሳተፍ ለሚፈልጉ ተጫራቾች ከሽያጩ ቀን በፊት አስራ አምስት ቀን ቀደም ብሎ በህዝብ ማስታወቂያ የጨረታ ተሳትፎ ጥሪ ማድረግ አለበት።

4.3.2.2 ማንኛውም ተጫራች የሚከተሉትን ሰነዶች ከጨረታው ቀን ሶስት ቀናት ቀደም ብሎ ማቅረብ አለበት፡

1. የጸና የንግድ ፍቃድ ቅጽ ፤

- ii. የታክስ ከፋይ መለያ ቁጥርና የተጨማሪ እሴት ታክስ ተመዝጋቢ ከሆነም የተጨማሪ እሴት ታክስ ምዝገባ ሰርተፊኬት፤
- iii. የሽርክና ማህበር ከሆነ የጸና የንግድ ፍቃድ እና የሽርክና ስምምነት ሰነድ ቅጽ፤
- iv. ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር ወይም የአክሲዮን ማህበር ከሆነ የጸና የንግድ ፍቃድ እና የመመስረቻ ጽሁፋንና የመተዳደሪያ ደንቡን ቅጽ፤
- v. የሀብረት ስራ ማህበር ከሆነ የመመስረቻ ጽሁፋንና የመተዳደሪያ ደንቡን ቅጽ፤
- vi. የመንግስት ልማት ድርጅት ከሆነ የማቋቋሚያ ህጉን፤ እና
- vii. ተጫራቹ በጨረታው የሚሳተፈው በህጋዊ ወኪል ከሆነ የጸና የውክልና ስምምነት።

4.3.2.3 እያንዳንዱ ተጫራች የምርት ገበያው በሚወሰነው መጠን የጨረታ ማስከበሪያ ጥሬ ገንዘብ ወይም የባንክ ዋስትና እንዲሁም ለአባልነት መቀመጫ የሚያቀርበውን ዋጋ በሰም በታሽገ ኤንቨሎፕ ማቅረብ አለበት።

4.3.2.4 የምርት ገበያው ለእያንዳንዱ የምርት ገበያ አባልነት መደብ የሚያቀርበውን መነሻ ዋጋ እንዲሁም የተጫራቾችን ስም ሳይጨምር ተጫራቾች ያቀረቧቸውን የግዢ ዋጋዎች የሚመዘገቡበት መዝገብ ይይዛል።

4.3.2.5 የምርት ገበያው ከላይ በንዑስ አንቀጽ 4.3.2.1 በሚወጣ ማስታወቂያ በሚጠቀሰው ቦታ፣ ቀንና ጊዜ ተጫራቾች ወይም ሕጋዊ ወኪሎቻቸው በተገኙበት የጨረታውን ሰነድ ይከፍታል።

4.3.2.6 አባልነትን የሚመለከቱ የደንቡ ሌሎች ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው፣ የምርት ገበያው ያሉትን የአባልነት መቀመጫዎች ከፍተኛ ዋጋ ላቀረቡ ተጫራቾች ይሸጣል። በዚህ ዙር አሸናፊዎችን መለየት ካልተቻለ፣ የመጀመሪያው ዙር ጨረታ እንደተጠናቀቀ ሁለተኛው ጨረታ ወዲያውኑ በሰም በታሽገ ኤንቨሎፕ መከናወን አለበት። ለሁለተኛ ጊዜ የጨረታ አሸናፊዎችን ለመለየት ካልተቻለ አሸናፊነታቸው ሊለይ ያልቻሉትን ተጫራቾች ወይም ሕጋዊ

ወኪሎቻቸው በተገኙበት የምርት ገበያው በሚያካሂደው እጣ አሸናፊው ሊለይ ይችላል።

4.3.2.7 ግልጽነትን ለማረጋገጥ እንዲቻል፣ የጨረታው ሂደት እንደተጠናቀቀ የምርት ገበያው የአባልነት መቀመጫዎች የተሸጡበት ዋጋ ታትሞ እንዲወጣ ያደርጋል።

4.3.2.8 ከዚህ በላይ የተመለከቱት የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጾች፣ እንዲሁም ቅድሚያ አሰጣጡ በባለስልጣኑ መጽደቁ እንደተጠበቁ ሆነው፣ የምርት ገበያው ከጊዜ ወደ ጊዜ የአባልነት መቀመጫዎቹን ሽያጭ ለተለያዩ ቅድሚያ የሚሰጣቸው የገበያ ዘርፎች ሊመድብ ይችላል።”

(2) በደንቡ አንቀጽ 4.9.1 ስር የሚከተሉት አዲስ ንዑስ አንቀጾች 4.9.1.2 እና 4.9.1.3 ተጨምረዋል። በደንቡ አንቀጽ 4.9.1 ስር የነበረው ድንጋጌ ንዑስ አንቀጽ 4.9.1.1 ሆኖ እንዲቀመጥ ተደርጓል።

“4.9.1.2 ምክንያት ካልቀረበና ምክንያቱም በምርት ገበያው ተቀባይነት ካላገኘ በስተቀር፣ ማንኛውም አባል ተቀማጭ የዋስትና ገንዘብ ካልከፈለና አባልነቱ ከጸደቀበት ቀን ጀምሮ ባለው አንድ ወር ጊዜ ውስጥ በምርት ገበያው መገበያየት ካልጀመሩ ወይም ለተወሰነ ጊዜ ከተገበያየ በኋላ በተከታታይ ለሶስት ወራት ያህል መገበያየት ካቋረጠ የሚሰጠው የሶስት ወራት ማስታወቂያ ጊዜ እንዳበቃ የምርት ገበያው አባልነቱን ማቋረጥ አለበት።

4.9.1.3 በንዑስ አንቀጽ 4.9.1.2 ስር የተጠቀሰው ማስታወቂያ ለአባሉ የሚሰጠው ለአንድ ጊዜ ብቻ መሆን አለበት።”

(3) በደንቡ አንቀጽ 7 ስር የሚከተለው አዲስ ንዑስ አንቀጽ 7.24 ተጨምሯል።

“7.24 በምርት ገበያው ግብይት የሚደረግበትን ውል ለማዘጋጀት ወይም ለማሻሻል የምርት ገበያው የሚከተለውን ስርዓት መከተል አለበት፤

7.24.1 የግብይት አሰራር ክፍል የአንድን ምርት መመዘኛ እና ደረጃ ለማውጣት ወይም ለማሻሻል የሚያስፈልጉ ትንታኔዎችን በጽሁፍ በማዘጋጀት የደረሰበትን መደምደሚያ ለዚሁ ምርት ተብሎ ለተቋቋመው የቴክኒክ አማካሪ ጉባኤ (ከዚህ በኋላ “አማካሪ ጉባኤ” እየተባለ ይጠቀሳል) ማቅረብ አለበት።

7.24.2 አማካሪ ጉባኤው የሚከተሉትን አባላት ማካተት አለበት።

(ሀ) ከምርት ገበያው የተወከሉ ሁለት የምርት የቴክኒክ ባለሙያዎች (አንደኛው የአማካሪ ጉባኤው ሰብሳቢ ይሆናል)፤

(ለ) የኢትዮጵያ የጥራትና ደረጃዎች ባለስልጣን የሚወክል አንድ የቴክኒክ ባለሙያ፤

(ሐ) የግብርናና ገጠር ልማት ሚኒስቴር የሚወክል አንድ የቴክኒክ ባለሙያ፤

(መ) በምርት ገበያው ዋና ስራ አስፈጻሚ የሚሰየም የሌላ አግባብነት ያለው ተቋም አንድ የቴክኒክ ባለሙያ።

7.24.2.1 የአማካሪ ጉባኤው እንደ አስፈላጊነቱ በማናቸውም ጊዜ ሊሰበሰብ ይችላል።

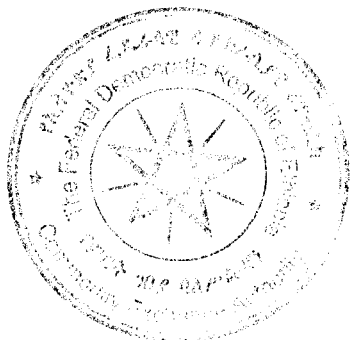
7.24.2.2 ከአባላት ከግማሽ በላይ ከተገኙ ምልዓተ-ጉባኤ ይሆናል።

7.24.2.3 የአማካሪ ጉባኤው ውሳኔዎች በስብሰባው በተገኙ አባላት በድምጽ ብልጫ ያልፋሉ። ሆኖም ድምጽ እኩል በኩል የተከፈለ ከሆነ ሰብሳቢው ወሳኝ ድምጽ ይኖረዋል።

7.24.2.4 የአማካሪ ጉባኤው የምርት መመዘኛ ለማውጣት ለሚያስፈልግ ጊዜ ወይም በጊዜያዊነት ለተከታይ ማሻሻያዎች አገልግሎት ይሰጣል።

7.24.2.5 የአማካሪ ጉባኤው የምርት ደረጃ እና ክፍፍልን ቴክኒካዊ ጉዳዮች በተመለከተ ለግብይት አሰራር ክፍል በጽሁፍ የውሳኔ ሃሳብ ማቅረብ አለበት።

7.24.3 የግብይት አሰራር ክፍል ከአማካሪ ጉባኤው በተሰጠው ቴክኒካዊ የውሳኔ ሃሳብ ላይ የገበያ ትንታኔ በማከናወን የግብይት ውል ረቂቅ ማዘጋጀት አለበት።

7.24.4 የግብይት ውል ረቂቁ ለዚህ ውል ተብሎ ለሚደራጀው የኢንዱስትሪ ምክክር ኮሚቴ መቅረብ አለበት።

7.24.5 በምርት ገበያው ዋና ስራ አስፈጻሚ መደበኛ ጥሪ የሚዋቀረው የኢንዱስትሪ ምክክር ኮሚቴ የሚከተሉትን አባላት ማካተት አለበት።

(ሀ) አምራቾችን እና ነጋዴዎችን ከሚወክሉ ሕጋዊ እውቅና ካላቸው የንግድ ወይም የኢንዱስትሪ ማህበራት ወይም ሌሎች ድርጅቶች የተውጣጡ አስር ወይም ከአስር የሚበልጡ የምርቱ ሻጮች ተወካዮች፤

(ለ) ላኪዎችን፣ ነጋዴዎችን እና አዘጋጆችን ከሚወክሉ ሕጋዊ እውቅና ካላቸው የንግድ ወይም የኢንዱስትሪ ማህበራት ወይም ሌሎች ድርጅቶች የተውጣጡ አስር ወይም ከአስር የሚበልጡ የምርቱ ገዢዎች ተወካዮች፤

(ሐ) ከላይ በተመሳሳይ ንዑስ አንቀጽ (ሀ) እና (ለ) ስር ተጨማሪ ተወካዮች ካሉ ተመጣጣኝ መሆን አለባቸው፤ እና

(መ) ሕጋዊ እውቅና ያላቸው የኢንዱስትሪ ማህበራት ወይም ወካይ ተቋማት ከሌሉ የግብይት ማስፋፊያ ክፍል የንግድ ዘርፉን በመተንተን አግባብነት ላለው ተወካይ በምርት ገበያው ዋና ስራ አስፈጻሚ ጥሪ እንዲደረግ ለውሳኔ ማቅረብ አለበት።

7.24.6 የደንቡ ንዑስ አንቀጽ 7.24.5 እንደተጠበቀ ሆኖ፣ የንግድ ወይም የኢንዱስትሪ ማህበራት ተወካዮች ምርጫ የሚከናወነው የማህበራቱን አባላት ድምጽ መሰረት በማድረግ መሆን አለበት።

7.24.7 የኢንዱስትሪ ምክክር ኮሚቴ ብቸኛ ዓላማ ረቂቅ ውሉን መመርመር እና የጽሁፍ አስተያየት ለምርት ገበያው መስጠት ይሆናል።

7.24.8 የግብይት አሰራር ክፍል ከሚመለከታቸው የምርት ገበያው መምሪያዎች ጋር በመመካከር ንግድ ስራ ላይ ከአማካሪ ጉባኤው

እና ከኢንዱስትሪ ምክክር ኮሚቴ ያገኘውን አስተያየት በመጠቀም ውሉን የመጨረሻ ቅርጽ በማስያዝ ከሕግ አንጻር እንዲፈተሽ ለሕግ ማስከበሪያ መምሪያ ማቅረብ አለበት።

7.24.9 የሕግ ማስከበሪያ መምሪያ የመጨረሻ ቅርጽ የያዘውን ውል ለምርት ገበያው ቦርድ ውሳኔ ማቅረብ አለበት።

7.24.10 የሕግ ማስከበሪያ መምሪያ የምርት ገበያውን ቦርድ ይሁንታ ካገኘ በኋላ ውሉን እንዲያጸድቀው ለኢትዮጵያ ምርት ገበያ ባለስልጣን መላክ አለበት።

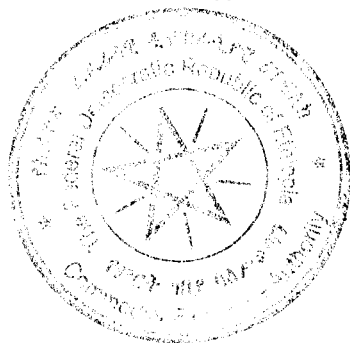
7.24.11 የምርት ገበያው ባለስልጣን እንዲጸድቅ ከሚልከው ውል ጋር ውሉን አስመልክቶ የተደረገ ጥናት አጭር መግለጫ እንዲሁም የአማካሪ ጉባኤ እና የኢንዱስትሪ ምክክር ኮሚቴ ከውሉ ጋር በተያያዘ የሰጡትን አስተያየት ያካተተ አጠቃላይ ሪፖርት አባሪ አድርጎ ማቅረብ አለበት።

7.24.12 የተሻሻለው ደንብ አንቀጽ 7 አግባብነት ያላቸው ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው፣ ከላይ በንዑስ አንቀጽ 7.24 ስር የተቀመጡት ድንጋጌዎች ቀደም ሲል የጸደቁ ውሎችን ለማሻሻልም ተፈጻሚ ይሆናሉ።

7.24.13 ማንኛውም ፍላጎቱ ያለው የምርት ገበያው አባል የውል ማሻሻያ ሃሳቡን በንዑስ አንቀጽ 7.24.5 መሰረት ለሚቋቋመው የኢንዱስትሪ ምክክር ኮሚቴ ማቅረብ ይችላል። የኢንዱስትሪ ምክክር ኮሚቴ በበኩሉ አግባብነት አለው ብሎ ያመነበትን ማንኛውንም የማሻሻያ ሃሳብ ለምርት ገበያው ለማቅረብ ይችላል።

7.24.13.1 የኢንዱስትሪ ምክክር ኮሚቴ በሰጠው ውሳኔ ቅር የተሰኘ ሰው ውሳኔው በደረሰው በአምስት ቀናት ውስጥ ይግባኙን ለምርት ገበያው ለማቅረብ ይችላል። የምርት ገበያው ይግባኙ በደረሰው በአምስት ቀናት ውስጥ በይግባኙ ላይ ውሳኔ መስጠት አለበት።

7.24.13.2 የምርት ገበያው በሰጠው ውሳኔ ቅር የተሰኘ ሰው ውሳኔው በደረሰው በሰላሳ ቀናት ውስጥ ይግባኙን

ለኢትዮጵያ ምርት ገበያ ባለስልጣን ለማቅረብ ይችላል።

7.24.13.3 ባለስልጣኑ ከላይ በንዑስ አንቀጽ 7.24.13.2 መሰረት በቀረበለት ይግባኝ የሚሰጠው ውሳኔ የመጨረሻ ይሆናል።”

(4) የደንቡ ንዑስ አንቀጽ 8.7.3 ተሰርዞ በሚከተለው አዲስ ድንጋጌ ተተክቷል።

“8.7.3 የሚፈቀድና ከግምት የማይገባ የምርት ክብደት ጭማሪ/ጉድለት

በባለስልጣኑ መጽደቁ እንደተጠበቀ ሆኖ፣ ከፍተኛው የተፈቀደ የምርት ክብደት ጉድለት/ጭማሪ ገደብ መጠን በምርት ገበያው ይወሰናል።”

(5) የደንቡ ንዑስ አንቀጽ 8.8.1 እንደሚከተለው ተሻሻሏል።

“8.8.1 ለባለስልጣኑ በቅድሚያ ማሳወቁ እንደተጠበቀ ሆኖ፣ የምርት ገበያው ለእያንዳንዱ የምርት አይነት አግባብነት ያለው የማከማቻ መጋዘን ደረሰኝ ማብቂያ ጊዜን ይወስናል፤ የማብቂያ ጊዜውንም በየጊዜው ማሻሻል ይችላል።”

3. ተፈጻሚ የሚሆንበት ቀን

በደንቡ ንዑስ አንቀጽ 20.1 መሰረት ይህ ደንብ በባለሥልጣኑ ከፀደቀ ከአስራ አራተኛው ቀን በጊላ ተፈጻሚነት ይኖረዋል ።

በኢትዮጵያ ምርት ገበያ ባለስልጣን ቦርድ ሕዳር 26 ቀን 2002 ዓ.ም በአዲስ አበባ ጸደቀ።

